

SLOVENSKI VEŠNIK

CELOVEC SREDA 23. MAJ 1990

Letnik XLV. Štev. 36 (2551)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin

P.n. Koroška osrednja knjižnica "Dr. F. Sušnik" Na gradu 1 62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VEŠNIK, Tavtubersir. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

Dvojezična šola vendar na pedagoški akademiji?

Ustanovitev javne dvojezične ljudske šole na vadniški šoli pedagoške akademije v Celovcu je postala spet aktualna. Po zadostnem številu prijav za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu - SV je o tem že poročal - je ravnatelj pedagoške akade-

Slovenski socialisti pri Ambrozyju

Iniciativna skupina slovenskih socialistov, ki ima cilj, da znotraj koroške SPO formira delovno skupnost za narodnostne manjšine oz. da se slovenski člani vključijo vanjo kot strokovna organizacija, je včeraj popoldne seznanila predsednika dr. Petra Ambrozyja z načrti, ki so deležni široke solidarnostne podpore s strani nemško govorečih socialistov.

Pedagog Tomaž Ogris, ki je na zborovanju SLÖ v Beljaku poleg dr. Unkarta, nadzornika Wiegeleja ter dr. Antonija (na sliki z leve) zavzel stališče k manjšinskemu šolstvu, se je jasno izrekel proti uvedbi neobveznih vaj iz slovenščine, kot to predvideva novi zakonski osnutek.

mije v Celovcu dr. Werner Antoni na zborovanju socialističnih učiteljev preteklo soboto v Beljaku predlagal ustanovitev šole na vadnici PA. Predlog je bil deležen široke podpore, med zagovorniki sta bila tudi ravnatelj centra za šolske poskuse na pedagoški akademiji dr. Dieter Antoni ter tudi vodja oddelka za manjšinsko šolstvo pri Deželnem šolskem svetu Franz Wiegele. Tudi ostali udeleženci zborovanja so se jasno izrekli za tako rešitev, saj bi se z ustanovitvijo te šole na vadnici končala negotovost pri celovških starih, ki hočejo svojim otrokom zagotoviti dvojezičen pouk na javni ljudski šoli, kot je to zapisano v odločitvi ustavnega sodišča z dne 15. decembra 1989. Več na 2. strani.

ZSO: „Doseči soglasje v najosnovnejših vprašanjih!“

Upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na skupni seji pretekli teden v Celovcu zavzela jasna stališča do aktualnih narodnopolitičnih vprašanj, posebej do Koordinacijskega odbora koroških Slovencev, do zakonskih osnutkov za novo ureditev manjšinskega šolstva na Koroškem oz. v Avstriji ter do iniciative slovenskih socialistov, ki se želijo organizirati znotraj svoje stranke.

V vprašanju nalog in

možne razširitve Koordinacijskega odbora sta najvišja odbora ZSO ugotovila, da je do sprejetja ločevalnega šolskega modela v avstrijskem parlamentu veljal nesporno in od vseh kor. Slovencev sprejet osnovni narodnostni program, zajet v Spomenici in v Charti avstrijskih narodnih skupnostih, ki se obe jasno izrekata proti ločevanju po jezikovnih kriterijih. ZSO pri svojem političnem delu in stališčih še vedno izhaja iz izhodišč teh listin.

Kriza KOKS-a je nastala zaradi tega, ker se je NSKS očitno oddaljil od skupne Spomenice in Charte in ker danes - po mnenju odbornikov - v narodni politiki zagovarja koncepte, ki so v nasprotju z intencijami teh listin.

Zato je najosnovnejša naloga koroških Slovencev prav v tem, da na tej osnovi poiščemo vsaj minimalni konsenz v najosnovnejših narodnostnih vprašanjih. Organizacije in posamezniki naj se

izjasnijo, ali želijo sodelovati na osnovi Spomenice in Charte oz. na kakšni osnovi, je bilo rečeno na seji obeh odborov ZSO.

Na ta vprašanja pa mora odgovoriti tudi KOKS. V zvezi z njegovo razširitvijo UO in NO ZSO slej ko prej predlagata tri možnosti sestave:

- 1) ZSO, NSKS, SPZ, KKZ in KSOO
- 2) Omenjene ter vse pomembne nadkrajevne slo-

(dalje na 2. strani)

Razgovor z Dularjem

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je novega ministra za Slovence po svetu dr. Janeza Dularja zaprosila za nujen razgovor o aktualnem vprašanju šolstva oz. o pripravi novele manjšinskošolskega zakona ter ustavnega šolskega zakona. ZSO v pismu poudarja, da osnutek šolskega zakona, ki ga je pretekli teden ministrski svet na Dunaju umaknil, odklanjajo vse organizacije gradiščanskih Hrvatov, Slovenci na Štajerskem, ZSO, celovška univerza ter Strokovno združenje dvojezičnih učiteljev.

SPD Danica, Šentprimoz SPZ, Celovec

Z ljubeznijo smo sejali, v radosti žanjemo, v zavetju „DANICE“ novo seme kali.

10 LET kulturnega doma DANICA

Četrtek, 24. 5. 1990, ob 14.00 v Šentprimozu

Nastopajo: Godba na pihala, Šmihel, mlajši mladinski zbor, učenci glasbene šole, mešani pevski zbor, ansambel Zmeda, moški zbor SPD „Vinko Poljanec“, Škocijan

Nekaj korakov naprej

Založba Drava, ki je v torek skupaj s koroškim ORF predstavila prevode pesmi Petra Turrinija (desno) „Nekaj korakov nazaj“, je s tem zbudila izjemno veliko zanimanje. Gre za zbirko pesmi edinstvenega avstrijskega pisatelja in pesnika, ki jih je za knjižno izdajo v slovenščino prevedel Ervin Fritz (levo) iz Ljubljane. Voditeljica Založbe Drava Helga Mračnikar (v sredini) je tudi podčrtala, da gre pri tej knjigi za prvi prevod Turrinijevih pesmi v slovenščino, s tem pa založba prispeva tudi k utrjevanju kulturnih vezi med nemško in slovensko pisocimi avtorji v Avstriji.

Slika: Mohar

Socialni paket za odpuščene v Obirju takoj uresničiti!

Deželna vlada naj končno izpolni svoje obljube in takoj izplača sredstva iz socialnega paketa bivšim delojemalcem tovarne celuloze „Obir“ na Rebrci. To odločno zahtevo so postavili udeleženci krajevnega sestanka ZSO pretekli četrtek v Železni Kapli in obsodili zadržanje VP/FP-koalicije, ki je izplačilo teh denarnih sredstev za pomoč odpuščenim delavcem doslej preprečevala oz. onemogočala.

Udeleženci sestanka so posebno ostro kritizirali deželnega glavarja Haiderja, ki je pred zaprtjem tovarne vsem prizadetim delojemalcem večkrat obljubljal pomoč s strani deželne vlade, sedaj pa se mu očitno ne mudi izpolniti te obljube.

Socialni paket za nad 200 nekdanjih zaposlenih v tovarni Obir znaša približno 3,3 milijona šilingov, več kot tretjina pa jih še sedaj nima nove zaposlitve.

Na krajevnem sestanku ZSO v Železni Kapli je predsednik dipl. inž. Feliks Wieser navzoče informiral o perspektivah sodelovanja z NSKS oz. v Koordinacijskem odboru ter o stališču ZSO do desetooktobrskih praznovanj, podpredsednik, ravnatelj Franc Kukovica pa je kot strokovnjak razložil situacijo v šolskem vprašanju. Nadaljnja točka uspelega informativnega sestanka Zveze slovenskih organizacij v Železni Kapli je bila razprava o možnostih gospodarskega razvoja v občini.

Doseči soglasje...

(nadaljevanje s 1. strani)

venske organizacije

3) Organizacije iz točk 1 in 2 ter predstavniki slovenskega strankarskega življenja (KEL, socialisti, Zeleni, itd.).

ZSO bo s tem v zvezi opravila razgovor z navedenimi organizacijami o sestavi KOKS-a oz. o minimalnem narodnopolitičnem programu.

Glede šolstva sta odbora potrdila odklonilo stališče ZSO do novega šolskega zakonskega osnutka, ki med drugim na južnem Koroškem predvideva uvedbo slovenščine kot neobveznih vaj. To je dolgoletna zahteva nemškonalnih organizacij, ki naj bi služila izpodkopavanju dvojezičnega šolstva, in zaradi svoje restriktivnosti nasprotuje odločitvi ustavnega sodišča.

Poudarjeno je bilo, da bo ZSO v primeru, da bo zakon

v parlamentu sprejet, spet podprla starše, ki bodo pripravljeno sprožiti postopek pred ustavnim sodiščem.

Na seji UO in NO, ki sta jo vodila njuna predsednika dipl. inž. Feliks Wieser in Lipej Kolenik, so obravnavali tudi iniciativo slovenskih socialistov, ki se želijo organizirati znotraj svoje stranke. Pri tem so ponovno menili, da je ZSO vedno zagovarjala tezo, da narodna skupnost ni stranka in da so njeni pripadniki prisotni v vseh idejnopolitičnih taborih koroške in avstrijske družbe. ZSO sama ustvarja platformo za sodelovanje vseh članov narodne skupnosti ne glede na njihovo idejnopolitično in strankarsko pripadnost, če le-ti to želijo. V tem smislu sta UO in NO ZSO pozdravila iniciativo slovenskih socialistov v upanju, da bodo s tem še v večji meri prispevali k osveščanju koroške javnosti o manjšinskem vprašanju.

Predlog, ki ni bil izrečen?

Na zborovanju socialističnih učiteljev v Beljaku je okrajni šolski nadzornik za Celovec Pekol udeležence in referente (Tomaž Ogris, dr. Ralf Unkart, Franz Wiegeler in dr. Dieter Antoni) presenetil z novico, da je tajnik NSKS mag. Marjan Pipp v prisotnosti ravnatelja Mohorjeve dr. Antona Korena celovškimi šolskim oblastem predlagal, naj Mohorjevi šoli dovolijo prevzem tistih otrok, ki so jih starši pri prvem vpisovanju v Celovcu prijaviли za javno dvojezično šolo. Ker je bilo za prvi razred javne dvojezične šole prijavljenih pet učencev, za konfesionalno dvojezično šolo Mohorjeve pa 22, je Pipp po izjavi Pekola predlagal, da bi teh 27 otrok razdelili na dva razreda, pri čemer bi en razred (14 otrok) imel pouk po modelu Mohorjeve privatne šole (en dan slovensko, en dan nemško), ostalih 13 otrok (5 prijavljenih za javno dvojezično ter 8

za šolo Mohorjeve) pa bi poučevali po manjšinskošolski ureditvi kot v ostalih dvojezičnih šolah na južnem Koroškem.

Udeleženci učiteljskega zborovanja so nad takim ravnanjem tajnika NSKS izrazili svoje začudenje, saj za tak predlog ni imel ne pristanka staršev, ki so svoje otroke prijavili za javno dvojezično šolo, ter tudi ne staršev, ki so se odločili za privatno šolo Mohorjeve. Pippov način razpolaganja s starši in otroci je direktor deželnega urada za Koroško dr. Ralf Unkart ocenil kot „fantazija nekega mag. Pippa“ in dodal, da bi tako ravnanje pomenilo prisilno dodeljevanje otrok v privatno šolo.

Direktor Mohorjeve dr. Anton Koren je k izjavam nadzornika Pekola dejal, da kaj takega nista predlagala ne Mohorjeva in tudi ne tajnik NSKS, ter da si smisel takega predloga ne more razlagati.

Dr. Janez Dular

Rodil se je 23. 9. v Vavti vasi pri Novem mestu. Po končanem učiteljskem študiju se je vpisal kot izredni študent slavistike na ljubljanski univerzi in študij nadaljeval kot redni študent. Po diplomu in vojaščini je od leta 1969 do 1972 delal kot glavni lektor pri ČGP Delo, pozneje pa kot asistent in docent na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od novembra 1989 ima status samostojnega kulturnega delavca. V času študija in pozneje je bil več let predsednik APZ Tone Tomšič in tajnik Slavističnega društva Slovenije. Ni član nobene politične stranke, že od leta 1970 pa sodeluje pri društvu „2000“. Kot jezikoslovec slovenist je poleg slovničnih vprašanj v ožjem pomenu obravnaval še slovensko stilistiko in sociolingvistiko. Več kot deset let je sodeloval pri poletnih seminarjih slovenskega jezika, literature in kulture za tuje slaviste. Bil je tudi član jezikovnega razsodišča in sodeloval pri nastajanju novega Slovenskega pravopisa (1990). Od leta 1989 je član republiškega strokovnega sveta za izobraževanje.

„Ne želim ustvarjati kakšnega paternalizma!“

Dr. Janez Dular, diplomirani slavist in strankarsko neopredeljen član nove slovenske vlade, je v razgovoru z glavnim urednikom Slovenskega vestnika Ivanom Lukanom na kratko orisal svoje predstave o vodenju resorja za Slovence po svetu in s tem tudi za slovenske skupnosti izven meja republike Slovenije. S koroškimi Slovenci je bil dr. Dular povezan že kot študent, kasneje kot asistent in docent na ljubljanski univerzi ter kot kulturni delavec.

Gospod dr. Dular. Iskreno Vam čestitam k izvolitvi za ministra za Slovence po svetu v novi slovenski vladi. Kako razumete nalogo, ki ste jo prevzeli, in kaj si koroški Slovenci lahko obetamo od vašega ministristva?

Namen novega resorja je v tem, da bomo v prihodnosti skušali reševati probleme z večjo koncentracijo moči, katere so bile doslej bolj razdrobljene, ker za to ni obstajal poseben resor.

Ste osebno povezani s koroškimi Slovenci oz. s Koroško?

Kar zadeva Slovence zunaj republike Slovenije imam največ osebnih stikov prav s koroškimi. To ni sad mojega dosedanjega načrtnega dela, ampak tako je življenje nane-

slo, da sem se z njimi najbolj seznanil. Velikokrat sem bil na Koroškem ali pa so Korošci prišli v Ljubljano in smo se tu srečevali v okviru seminarja slovenskega jezika literature in kulture ali pa po privatnih in kulturnih stikih.

Ko boste navezali uradne stike s predstavniki koroških Slovencev, boste slišali različne ocene položaja in perspektiv slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Kot v Sloveniji se tudi znotraj slovenskih struktur oz. organizacij na Koroškem razvija pluralizem mnenj in gledanj. Vam bo to otežilo delo s koroškimi Slovenci?

Kar se tiče pluralizma ste že precej pred nami. S tem pa sva že sredi problematike in mislim, da so problemi, ki jih

imate na Koroškem, zelo zapleteni in jih je verjetno več kot jih človek lahko reši v eni mandatni dobi. Gre mi predvsem za to, da se stvari premaknejo tako na Koroškem kot tudi z naše strani.

Kdaj boste navezali prve uradne stike s koroškimi Slovenci?

Obdobje informativnih pogovorov se bo začelo že v naslednjih dneh. Svojega dela si namreč ne morem predstavljati brez dobrih informacij prav od teh ljudi, ki jih bo moje delovanje najbolj prizadevalo. Zato želim slišati njihovo mnenje o teh problemih, pri tem pa si ne želim ustvariti razmerja v smislu kakšnega paternalizma. Mislim, da tega tudi oni ne bi sprejeli. Oboji pa se najbrž zavedamo simbolne in realne pomembnosti slovenske države kot matice tudi za koroške Slovence.

Gospod minister, hvala lepa za razgovor in mnogo uspeha pri vašem povezovalnem delu v korist vseh Slovencev doma in po svetu.

„IZ PREVIDNOSTI MARKSIST“

dr. KRISTIJAN SCHELLANDER

postajajo stopetdesetodstotni zeleni, socialdemokrati ali karkoli že (nekateri so celo pristali v Haiderjevem taboru), iskreni „stari“ levičarji, katerim njihova miselnost ni bila ne modna muha ne katekizem, pa ne vedo več, kaj je prav in kaj ne.

Kaj torej storiti, kam kreniti, v kaj verjeti? Ali se stoođstotno posvetiti poklicni karieri, se priključiti kakemu gibanju, ki je pravkar v modi, se pogrezniti vase in iskati svojo identiteto v meditaciji ali drugih psiholoških metodah? Ali pa se enostavno vključiti v splošen tok površnega neokonservativizma, nekritičnega trganja vezi do lastne, nekoč progresivne čeravno, kot se je izkazalo, ne odrešujoče miselnosti in politične aktivnosti?

Mogoče je vse, in vsak bo ubral zase karakteristično pot. Tistim, ki jim je bila nekoč levičarska ideologija v glavnem modni trend, je danes modni trend pač novi konservativizem. Stopetdesetprocentarstvo je v bistvu izraz nekritičnosti – to velja tako za marksizem kot tudi za zagovarjanje kapitalizma. In kdor se ni naučil kritičnosti, se bo brez resnih pomislekov zaletaval iz enega modnega trenda v drugega, iz ene skrajnosti v drugo. Nič bolj simpatična mi ni povprečnost, nezainteresiranost, plavanje s tokom, pomanjkanje lastnega mnenja in profila.

Naši južni in vzhodni sosede, ki se trenutno – iz razumljivih razlogov – pri volitvah večinsko ogrevajo

za konservativne stranke in kapitalizem, bodo v prihodnjih letih prišli do novih izkušenj. Spoznali bodo, da tržno gospodarstvo ne pomeni samo bleščečih hitrih avtomobilov, videorekorderjev in polnih polic, temveč tudi trdo delo, odtujenost, zapostavljanje socialno šibkejših in tudi še precej revščine in izkoriščanja. Tudi pri nas še vedno vlada toga strankarska disciplina, vmešavanje strank v gospodarstvo, aroganca uradnikov in korupcija.

Zato danes kritični človek težko odgovori, če ga kdo vpraša, kaj je in za kaj je: za socializem, za kapitalizem, za ta ali oni izem s pridevnikom eko-, socialni, človeški...

Všeč mi je, kako je to formuliral zdaj na Dunaju živeči češki dramatik Pavel Kohout: „Neprestano me sprašujejo, ali sem še vedno

socialist. Odgovarjam po resnici: Ne vem, od kod naj vem. Samo zato, ker sem proti revščini, proti izkoriščanju, proti socialnim krivicam, proti kopičenju kapitala, ki ogroža demokracijo – saj so proti temu danes skoraj vsi, večina kristijanov in buržujev.“

In če že citiram, naj omenim še Petra Turrinija, ki je na vprašanje, za kaj se smatra, pred kratkim odgovoril: „Ne vem, kaj je res prav, a iz previdnosti ostajam marksist.“

Tudi sam ne vem, kaj je najbolj prav in za kaj naj se smatram. Toda to, kar sta rekla omenjena umetnika, mi je simpatično – kljub neke vrste etabliranosti že zaradi ostankov stare upornosti iz dijaških in študentskih let, in kot reakcija na čas, ko se skoraj vsi obračajo za 180 (in več) stopinj.

Star znanec iz „revolucionarnih“ študentskih časov, svoj čas zelo zavzel radikalen levičar, me je pred nekaj časa kritiziral, da v svojih komentarjih s socializmom oz. marksizmom ne obračunavam dovolj pogumno in dosledno. Ta znanec je postal nekoliko nekritičen zagovornik sedanjega našega sistema. Kaj naj k temu rečem?

Danes živimo zares v čudnem času. Tako imenovani „realni socializem“, ki je bil pravzaprav dosleden antisocializem, je popolnoma propadel. Pri volitvah v naših nekoč socialističnih sosedah zmagojuje konservativne stranke in združenja; vse, kar le diši po levičarskem in socialističnem, trenutno nikjer nima možnosti. Nacionalizmi razkrajajo nekoč mogočne „trdnjave proletariata“. Pri nas nekoč stopetdesetodstotni komunisti

Letos ni le 40. obletnica Vorančeve smrti, pač pa je svojo devetdesetletnico dopolnila tudi njegova žena, Prežihinja Micka Kuhar. Pričakovati bi bilo, da še vedno živi na svoji Prežihovini, pa ne, pač pa pri svoji hčeri Mojci v Domžalah. „Na Prežihovini sem postala 'ibržna', zet hčere Vide se je začel šopiriti, pa sem jo pobrala h Gosarjevem v Domžale, k hčeri Mojci in zetu Marku. Na Prežihovino ne bom šla več, preveč se mi je vse zamerilo. Čudni ljudje so to. Po Vidini smrti se je vse spremenilo. Sla po imetju jih je prevzela, četudi že prej niso bili kaj prida. Le les, kolikor ga je še mojega, bom dala posekati, pa napis na Lovrovem nagrobnem kamnu v Kotlah bom letos dala obnoviti.“ Tako nekako s trpkimi besedami opiše Bica, tudi tako ji pravijo, svoj odhod s Prežihovine. Pri Gosarjevih ji res nič ne manjka, vendar po tolikih letih, ob tako globokih spominih presaditev ni bila lahka.

Prežihov Voranc v času bolehanja po vojni in Micka Kuhar, Prežihinja, ob svoji 90-letnici

S Prežihinjo 40 let po Vorancu

Micka, z deklinškim priimkom Šišernik, se je rodila 26. januarja 1900 v Berdinjah pri Kotljah. Doma so imeli precejšnjo kmetijo, zato pa tudi obilico dela. Takrat še ni bilo strojev, vse je bilo treba postoriti na roke. Mlela je žito v domačem mlinu in še pomislila ni, da je prenašanje vreč moško delo. Kaj bi tisto! Pri hiši pa je bilo tudi veliko sadja, zato tudi mošta in delavci iz guštanske tovarne so tudi zato kar radi prihajali k njim. Med njimi je bil tudi Lovro Kuhar. No, pa sta se zagledala eden v drugega.

„Že takrat sem vedela, da je komunist. Takoj na začetku sem mu naredila dolgo pridigo in mu rekla, da mora pustiti to prekleto politiko. Obljubil mi je nebesa na zemlji, pozneje pa se je vse obrnilo drugače. Pri dedeju je izprosil, da sem šla v Maribor na kuharski tečaj, saj je pričakoval, da bova večkrat imela tudi imenitnejše goste. 1924. leta sva se vzela, dedej je pripravil veliko ohcet, celo grof Thurn in direktor tovarne sta bila na njej. Lovro še na ohceti

ni zdržal do konca, vzela ga je noč, moral je po opravkih, tako globoko je bil že v politiki.“

Trnova pot Micke in Voranca

Njeno življenje z Lovrom je potekalo bolj na obroke, saj v 26 letih, kolikor sta bila poročena, nista bila skupaj več kot morda štiri, pet let. Voranc je deloval povsod. Ustanovil je bratovsko skladišnico, posojilnico, govoril delavcem, hodil po sestankih, kongresih, bil veliko zdoma. Delavci so ga imeli radi, več jim je pomenil kot lastnik tovarne Thurn. Tako pa je postal za gospodarje nevaren in kaj kmalu so se začele težave. Znašel se je tudi v zaporu v Mariboru. Vse bolj se je potapljal v politiko, vse manj je bil doma in vse pogostejše ga je lovila policija. Leta 1930 je pobegnil čez mejo na Koroško. Micka Kuharjeva je bila tedaj v bolnišnici, kot pravi, na smrt bolna. Začela so se leta samevanja, trdega boja za obstanek matere z dvema otrokoma.

„V jeseni 33. leta mi je pisala Lovrova sestrična Micka Kramer, naj pridem za božič na Koroško na kolino. Vedela sem, da normalno ne morem potovati, saj so pismo prestregli in policija je za vse to vedela. Vendar me je vleklo tudi zaradi otrok, saj morajo videti očeta. Tako sem se odločila, da bom šla z njima peš čez goro. V Koprivni pri Črni sem naprosila Jako Kamnika, ki je vedel, kje je prehod preko meje, da me je spremljal. Potem pa smo poskusili. Pozimi je bilo, sneg, mraz, ne, če bi to vedela, se ne bi nikoli podala na to pot.“

Po dveh dneh je Micka Kuharjeva z deklicama prigazila do Železne Kaple. Od tam dalje se je z vlakom napotila v Celovec. K Miglerju v Logo vas jih je pripeljal neki trgovec. „Voranca pa nič“, se spominja Bica. Takrat ga je videla vsega deset minut v celovškem zaporu, kajti prav v tistih dneh so ga aretirali.

To so bila leta Vorančevega pregnanstva. Iz celovškega zapora mu je uspelo pobegniti na Dunaj, kjer je doživljal in

sodeloval v času delavskih nemirov leta 1934. Pozneje, ko je bil v Parizu, ga je Micka tam dvakrat obiskala. Takrat je bil že visok funkcionar komunistične internacionale. V Parizu je spoznala tudi Tita, Rankovića in Djilasa. Spomni se, da si v vodstvu niso bili več enotni in da se s Titom nista več najbolje razumela. Voranc je takrat zbiral pomoč za borbe v španski državljanski vojni in pisal roman Požganico. „Samo nekaj več kot dva meseca jo je pisal, tako je vrelo iz njega“, pravi danes.

Po vrnitvi v Slovenijo se Voranc ni nikdar več opomogel. Med vojno ga je vodstvo Osvobodilne fronte „pozabilo“ v Ljubljani, ostali pa so se umaknili v Bazo 20 in na osvobojeno ozemlje. Vso njegovo družino so odvedli v taborišča; dekleti ločeno vsako posebej, Micko v Ravensbrück, Lovra pa v Mauthausen. Tudi tam ni dal miru in je vodil mednarodni komite za osvoboditev taboriščnikov. Prav zato je Micko še težje prizadela novica, da so po vojni v zloglasnih Dachauskih

procesih proti povratnikom iz taborišč obtožence spraševali tudi po Vorancu.

Povojna leta je Micka preživela z Lovrom na Prežihovini. Tedaj so nastale tudi njegove najlepše novele Samorastniki in Solzice. Bil je že težko bolan in leta 1950 je v Mariboru umrl.

„Dober človek je bil, za ljudi je delal, delavcem in revežem je pomagal“ pravi Micka Kuharjeva. „Seveda sem ga imela rada“.

S to ljubeznijo živi Micka še danes, 40 let po njegovi smrti. Ponosna je nanj, čeprav je bilo življenje z njim ena sama kalvarija. Ohranila ga je v spominu po njegovih dobrih straneh. Ob njem pa je tudi rasla. Duhovno, saj sicer ne bi prenesla vsega tega.

Micka Kuharjeva živi v toplem gnezdu s svojo hčerko Mojco, zetom Markom in vnukinjo Alenko v Domžalah, spomin pa ji uhaja na Prežihovino, v Kotlje, k svojemu Vorancu...

Jože Rovšek

Po Vorančevih stopinjah na Koroškem

Požganica, Jamnica, Samorastniki pa Deberdob, Nicina, sosedove pike v Levem devžju, Dihur, Radmanca in njen Voruh, Svetneči Gašper, Hudabivnikova Meta in še druga imena mi odzvanjajo potopljeni zvonovi, ko se spustim proti Vrbskemu jezeru, da bi stopil na Prežihove stopinje na Koroškem. Tam v Logi vasi jih iščem, pa so tako borne, da me spreleti strah. Oglasim se pri Filleju po domače. Tam je živela Micka Kramer, rojena Migler, hčerka Mojce (Marije) Kuhar, sestre očeta Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca. Na dvorišču me pozdravi pes nemški ovčar, ki ga njegov gospodar Maks Kramer hitro umiri, da ga lahko povprašam, kaj ve o svojem nekdanjem sorodniku Vorancu. Spomni se ga, toda njegov spomin je precej zamegljen, in pravi mi, da bi o

Prežihova teta Mojca, Miglerjeva iz Loge vasi

njem več vedela njegova sestra, ki je poročena z Rudijem Gabrielom v Lipi pri Krofasti gori (Piramidenkogel) nad Hodišami.

Pa se odpravim tja. Rezi res več ve o Vorancu. Tudi spomni se ga. Bilo je po vojni, ko jih je obiskal. Pravi, da je bil z njim menda Janko Messner. Mama je pripravila veliko skledo solate in ju postregla z domačo salamo. Živo se še spomni brazgotin na njegovem hrbtu, ki jih je videla, ko je zaradi vročine odložil srajco. Najbrž so bile posledice taborišča.

Tudi njegove knjige pozna, vsaj tiste, ki so prevedene v nemščino: Samorastnike, Požganico, najbolj všeč pa so ji Solzice. S sestrično v drugem kolenu Mojco Prežihovo, poročeno Gosar, ima stike. Družini se redno obiskujeta. Mimogrede nekako s ponosom omeni, da je njena mama želela, da s Kuharjevimi ostanejo povezani.

Trezija Aichholzer, svakinja Micke Kramer, iz Loge

vasi se Kuharja še najbolj spomni. Čeprav je že v 82. letu, mi pripoveduje, da je po letu 1930 večkrat prišel k teti Mojci k Miglerjevem ali k sestrični Micki. Vedno je bil nekako nemiren, večkrat se je pri teh družinah tudi skrival. Le zakaj? se sprašuje. Tudi njegove žene se spominja, kako je v tisti zimi prišla k njemu, h Kramerjevem z obema dekletcema, Voranca pa ni bilo, ker so ga v Celovcu zaprli.

To bi bilo na Koroškem nekako vse. Spomin hitro blede, se zgublja z leti, z umiranjem njegovih sorodnikov. O Prežihu – revolucionarju ne vedo nič, skoraj nič. Tudi če so vedeli, so to izrinili iz zavesti, kajti take stvari je najboljše čimprej pozabiti. Posebno na Koroškem. Tako so njegove stopinje le še megleno zaznavne, bližnji čas pa jih bo najbrž prerasel.

O Požganici je Prežih rekkel: „Roman je vzet iz dobe 1918–1920 ob razpadu Avstrije do završenega plebiscita 1920. Opisuje dogajanje te dobe, socialne in narodne osvobodilne boje koroških Slovencev, industrijskega delavstva in kmetov. Boje za zemljo, boje za tovarno. Opisuje vlogo posameznih slojev v tem boju, vlogo posameznih političnih strank, ki so v te boje posegale. Pokazuje nerazumevanje narodnega vprašanja odločilnih strank, izdajstvo ljudskih teženj. Tu so pokazani socialni in politični razlogi, ki so dovedli do poraza pri plebiscitu, ki so dovedli do te tragedije koroških Slovencev, tu so pri koreninah pokazani vzroki politike, ki se je začela takrat in ki je dovedla do današnje usode koroških Slovencev, ki so utonili pod senco kljukastega križa. V tem romanu je pokazan boj malega naroda, ki si išče kruha, svobode, pravice in ki je izigran od zgodovinske usode, izdan od tistih, katerim je zaupal svoje srce.“

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere deutschsprachigen-Leser/innen

Klagenfurt: Erste öffentliche zweisprachige Volksschule nun doch an der Pädak-Übungsschule?

Der Direktor der Pädagogischen Akademie des Bundes in Klagenfurt/Celovec, Dr. Werner Antoni, äußerte im Rahmen der 42. Pädagogischen Tagung des Sozialistischen Lehrervereins Kärntens den Vorschlag, die nach dem Erkenntnis des Verfassungsgerichtshof für Klagenfurt einzurichtende öffentliche zweisprachige Volksschule doch an der Übungsvolksschule der Pädak einzurichten. Laut Dr. Werner Antoni würde mit einer diesbezüglichen klaren Fixierung die Ungewissheit über den Standort der öffentlichen zweisprachigen Schule in Klagenfurt/Celovec, wie sie derzeit bei vielen Erziehungsberechtigten vorherrsche, beseitigt werden.

30. Mai Lostag für Leitgeb-Kühnsdorf!

Am 30. Mai soll bei einem Weltgipfel in Klagenfurt die Beschlußfassung über Art und Höhe der öffentlichen Förderung für die Umweltmaßnahmen der Firma Leitgeb in Kühnsdorf fallen. Das Unternehmen, das der Thurnauer Gruppe angehört, hat sich grundsätzlich zur Durchführung der Sanierungsmaßnahmen und damit der Erhaltung des Betriebsstandortes bekannt, allerdings unter der Voraussetzung, daß sich die öffentliche Hand in Form von verlorenen Zuschüssen und begünstigten Krediten an der Finanzierung der Umweltschutzmaßnahmen beteiligt. Das teilte Leitgeb-Vorstandsdirektor Dr. Dlaska, bei einem Besuch von AK-Präsident Josef Quantschnig im Kühnsdorfer Betrieb mit.

Sozialpaket sofort verwirklichen – ein Drittel noch immer ohne Existenz

Bei der Ortsversammlung des Zentralverbandes slowenischer Organisationen/Zveza slovenskih organizacij in Eisenkappel/Zelezna Kapla forderten die Teilnehmer die Kärntner Landesregierung auf, das versprochene Sozialpaket (3,3 Millionen Schilling) für die bei der ehemaligen Zellstoffabrik Obir Beschäftigten sofort zur Auszahlung zu bringen. Damit verbunden war eine massive Kritik an Landeshauptmann Haider, der die Verwirklichung des Sozialpaketes trotz seinerzeitiger Versprechungen bisher verhinderte.

Mittlerweile wurde bekannt, daß zwar gut zwei Drittel der ehemaligen Obir-Arbeiter schon eine neue Be-

Für eine Situierung der öffentlichen zweisprachigen Schule an der Übungsvolksschule an der Pädak sprachen sich im Rahmen der SLÖ-Tagung auch der Leiter des Zentrums für Schulversuche an der Pädak, Dr. Dieter Antoni sowie der Leiter der Minderheitenschulabteilung beim Landesschulrat, Franz Wiegele, aus.

Verwunderung unter den Tagungsteilnehmern verursachte ein angeblich vom Rat-Sekretär Mag. Marjan Pipp vorgebrachter Vorschlag, wonach dieser dem Stadtschulrat die Übernahme der für die öffentliche zweisprachige Schule in Klagenfurt/Celovec angemeldeten Schülerinnen und Schüler durch die private Hermagoras/Mohorjeva-Schule nahegelegt haben soll. Gleichzeitig soll Pipp auch die Teilung der ersten Klasse in eine Klasse Mohorjeva-Modell und eine Klasse Minderheiten-Regelschule in Erwägung gezogen haben.

Mohorjeva-Direktor Dr. Anton Koren wies solche Überlegungen zurück und betonte, daß es einen derartigen Vorschlag nie gegeben habe. Über den Vorschlag Pipp's hatte Bezirksschulinspektor Pekol die Tagungsteilnehmer informiert.

Heute Sitzung des Slowenen-Beirates

Im Bundeskanzleramt in Wien tritt heute der Beirat für die slowenische Volksgruppe in Kärnten zusammen. Auf der Tagesordnung stehen der Finanzplan 1991 für die Volksgruppe sowie das Thema slowenische TV- und Radio-Sendungen.

schäftigung gefunden haben, doch gilt für alle, daß sie durchaus nicht „Idealjobs“ bekommen haben und darüber hinaus auch finanzielle Einbußen in Kauf nehmen mußten. Für 24 der ehemals 217 Obir-Beschäftigten zeichnet sich auch heute noch keine berufliche Perspektive ab, 32 warten noch auf die Erledigung ihres (Früh) Pensionsantrages, 6 haben momentan eine Einstellungs-zusage, 5 besuchen derzeit Schulungskurse und 3 suchen Arbeit, obwohl nicht klar ist, ob sie überhaupt wo Arbeit finden werden. Gerade angesichts dieser Lage wäre es nur mehr als gerecht, wenn das Sozialpaket sofort zur Anzahlung gelangen würde.

Udeležencem srečanja sta predsednik glasbene šole in pedagoški vodja Jožko Hudl in Lovro Sodja izročila priznanja

Učenci glasbenih šol treh dežel so se srečali v Celovcu

Letošnje 8. srečanje mladih glasbenikov treh dežel Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške preteklo sredo v velikem javnem studiu ORF v Celovcu, je bilo v znamenju skladb slovenskih skladateljev.

Koncert je organizirala Glasbena šola na Koroškem, njenemu vabilu pa se je odzvalo lepo število slovenskih glasbenih šol oziroma njihovih učenk in učencev. Prišli so iz Ljubljane, Pirana, Trsta, Gorice, Velenja, Maribora in iz raznih oddelkov Glasbene šole na Koroškem.

Koncertni spored je obsegal 21 točk, v katerih so nastopajoči izvajali eno ali več skladb slovenskih avtorjev, med njimi celo krstnih izvedbe.

Spored je bil skrbno izbran in je poslušalcem nudil vpogled v obsežno glasbeno ustvarjalnost našega naroda. Dobro so bili pripravljene tudi nastopajoči mladi glasbeniki, ki so presenetili z izredno kvalitetnim izvajanjem posameznih skladb. Te so zajemale tako narodno kot sodobno, moderno glasbo, napisano za razne instrumente. Slišali smo skladbe Mihel-

čiča, Šivica, Lipovška, Lomanija, Škerjanca in drugih slovenskih skladateljev.

Pedagoški vodja Glasbene šole na Koroškem prof. Lovro Sodja je uvodoma dejal, da se mladi slovenski glasbeniki uspešno vključujejo v svet glasbe, saj dosega tudi uspehe in priznanja na mednarodnih glasbenih prireditvah. To velja tudi za učence Glasbene šole na Koroškem, ki prav nič ne zaostajajo za svojimi vrstniki v Sloveniji in tudi ne za učenci koroške deželne glasbene šole. To se je izkazalo tudi na tem 8. srečanju v Celovcu, ko smo jih lahko primerjali z učenci izven Koroške. Pri tem velja izreči vse priznanje glasbenim pedagogom, ki svojo nalogo opravljajo z vso odgovornostjo.

Z veliko pozornostjo smo prisluhnili tudi mladim zborovodjem, ki v okviru glasbene šole obiskujejo zborovodsko šolo. Veseli nas, da so med njimi tudi ženske. Dejstvo, da je to že druga generacija, ki bo zaključila tako šolanje, dokazuje, da tudi na področju zborovodstva dobivamo mlad in kvalificiran kader.

Duo violin iz Ljubljane

Kot zborovodje so se predstavili Janja Kert, Tatjana Tolmajer in Janez Kraner

Pisatelji na Bledu o „strahu danes“

Spregovoriti o strahu danes se zdi na prvi pogled enostavno. Vsakdo takoj ve kaj povedati o svojih strahovih, govoriti o obče veljavnem strahu pa ni več enostavno.

S takimi vprašanji so se ukvarjali tudi pisatelji na 23. mednarodnem srečanju na Bledu od 15. do 19. 5., kategera že vsa leta prireja Slovenski center PEN.

Letos so na tem srečanju pozdravili številne zanimive goste z vsega sveta, med drugimi tudi generalnega sekretarja Mednarodnega PEN Alexandra Blokha, ki je vodil prvo okroglo mizo na temo Strah danes, ter Adama Michnika, angažiranega in duhovitega poljskega misleca, ki sodi v ožji krog svetovalcev in duhovnih voditeljev nove poljske vlade. Blokhov uvodni referat je razburil kar nekaj udeležencev in udeleženk, nakazal pa je že vsebinsko težišče, o katerem naj bi na tem srečanju največ govorili. Kot vzvod današnjega političnega strahu so bili prikazani novi nacionalni in šovinistični izbruhi, kakršnim smo priča po vsej Evropi. Nonšalantno in nekoliko površno ter svetovljansko gledanje Alexandra Blokha,

ki se je po razpadu komunizma znebil svojega največjega strahu in se mu zdijo mistična nacionalna čustva narodov in narodnosti v srednji Evropi čudno nerazumljiva, so zavrnilo diskutanti iz prizadetih dežel, ki so se javljali k besedi in zavzeto razlagali specifične situacije v svojih deželah. Srečanje je pokazalo, kako globoka so v bistvu nerazumevanja za težnje posameznih narodov in narodnosti v Evropi in kako nujno bo treba izdelati nov vrednostni in pojmovni sistem za šovinizem, emancipacijo, imperializem, enakopravnost, toleranco itd.

Seveda je bilo o specifičnih individualnih strahovih, o življenju s strahom kaj malo govora. Literatura kot taka največkrat ne ustreza zahtevam simpozijev, gre svoja pota, govori svoj jezik, komaj komaj dohaja resničnost in vse bolj postaja simbol dejanskega strahu posameznika, njegova subverzivna govorica.

V četrtek popoldne so svoje izkušnje s političnim preobratom predstavili pisatelji iz Češke, Slovaške, Madžarske, Poljske, Romunije in Vzhodne Nemčije.

Novo teme – stari obrazi

19. mednarodno srečanje pisateljev v Brezah na Zgoranjem Koroškem, ki se bo začelo v petek, bo sicer obravnavalo aktualne teme, kot je najnovejši razvoj v vzhodnoevropskih državah, ter se posvetilo tudi pereči problematiki zaščite okolja, grenka kaplja pa bo brez dvoma sestav udeležencev oz. povabljenih pisateljev, saj bo med njimi preveč starih, znanih obrazov in premalo novih, na „zapadu“ nepoznanih.

Za te se prireditelj srečanja Koroška pisateljska zveza, po besedah njenega predsednika prof. Waltherja Nowotnyja, zavestno ni posebej potrudila, ker je hotela obdržati sestav pisateljev in ker tudi ni denarja za povabilo „novih“, morda še bolj kritičnih duhov. Celotno znanje nemškega jezika je za koroško

pisateljsko zvezo postalo kriterij za povabilo – kot je bilo poudarjeno – spet iz finančnih razlogov.

Pisateljskega srečanja v Brezah se bo torej udeležilo 33 pisateljev iz Jugoslavije (Jaro Dolar, France Filipič, Branko Hofman, Polonca Kovač, Bogdan Pogačnik in Anja Uršič), Českoslovaške, Rumunije (prvič!), Madžarske, Poljske, Nemške demokratične republike, Italije, Francije, Zvezne republike Nemčije, Švice ter iz Luksemburga, iz Avstrije jih bo sodelovalo 13, med njimi Lev Detela, Milena Merlak itd. S strani Koroške pisateljske zveze pa bodo v Brezah sodelovali med drugimi tudi Janko Ferk, Anton Fuchs, Peter Kersche, Andrej Kokot, Helmut Scharf, Franz Stimpfl idr.

Ivan Lukan

„Rdeči pilot“ pristal

Kaj nam pomenijo izrazi kot so kozmokinetično gledališče, manifest zenit, hologramska realnost, neue slovenische kunst? UNIKUM celovške univerze je omogočil, da se je koroška scena iz oči v oči spogledala s temi pojavi, ki že dalj časa strašijo ne samo po Sloveniji.

„Rdeči pilot“, lani še novost pri Wiener Festwochen, je končno pristal tudi na celovškemu kolodvoru. Predstava „Zenit“, osnovana po Eliotovem Umoru v katedra-

li, je popeljala publiko proč od navajenega gledališkega užitka: natrpani v živinski vagon, vsi preznojeni v vroči noči, od zunaj pa besno udarjanje po stenah. Posamezno vstopimo v naslednji vagon, tam nad glavami teče dejanje. Mirno, pomirjajoče govorjenje, nato strašno kričanje, dim in ogenj. Teater, ki človeka zagrabi, mu seže v dušo in ga spusti prizadetega. Brez možnosti za aplavz potisnjeni ven, srečni spet na prostosti. Konec.

KULTURNE NOVICE

CELOVEC/DUNAJ. – Club Carinthia je letos spet podelil kulturne nagrade za koroške umetnike in od 60 vposlanih del z nagradami v višini 25.000 šilingov nagradil deli dveh mladih koroških avtoric. K nagradi posebno čestitamo Cvetki Lipuš, ki jo je prejela za svoj cikel lirike „Morje“. Druga dobitnica nagrade pa je Eva Lang. Podelitev in branje iz nagrajenih del bo 30. junija 1990 ob 19.00 uri v Evropski hiši v Celovcu.

ZAGORJE. – Zveza kulturnih organizacij Slovenije vsaki dve leti prireja revijo mladinskih pevskih zborov, na kateri strokovna žirija ocenjuje dosežke otroških, mladinskih in dekliških zborov. Letošnjega srečanja se je udeležil tudi dekliški zbor Šentpeter v Rožu, ki je pod vodstvom Jožeta Ropitza zapel tudi pesmi koroških slovenskih avtorjev: „Kmetiško“ Milke Hartman in „Epigram“ Andreja Kokota.

CELOVEC. – Franz Sem, prerano umrla umetnik, se je ukvarjal predvsem z mešanimi tehnikami. Njemu je posvečena posebna razstava v kulturni taberni „Pri Joklnu“. Na odprtju je v petek iz umetnikove avtobiografije bral Horst Ogris, umetnika in njegova dela pa je predstavil Karl Steiner.

BELJAK. – V petek je študijsko gledališče v Beljaku izvedbo krstno uprizoritev kolaža Andreasa Staudingerja „Bolečina. Prostor. Tišina“, ki temelji na besedilih literarne samorastnice Christine Lavant. Z izvedbo se želijo približati osebnosti in delu koroške pesnice, ne gre pa za avtobiografijo ali ugibanje, kako je morda dejansko bilo, temveč za enostaven prikaz življenjske zgodbe. Predstavo bodo ta mesec še večkrat ponovili. V sodelovanju z graškim Forumom Stadtpark pa bo 5. junija v beljaškem kletnem gledališču na sporedu tudi izvedba Jonkejevega dela „Tedaj pred Gradcem“, 1. junija pa bo Hannes Toebich ob glasbeni spremljavi predstavil svoj novi kabaretični spored, v katerem ugotavlja, da po svetu nekatere stvari ne potekajo tako gladko in okroglo kot željeno...

1. rojstni dan Mohorjeve ljudske šole

CELOVEC. – V praznično okrašeni šoli so se v soboto zvečer zbrali učitelji, starši, prijatelji šole in številni drugi gostje, da proslavijo skorajšnji zaključek šolskega leta prve dvojezične ljudske šole v Celovcu. Predsednik združe-

nja staršev Štefan Kramer se je navzočim zahvalil za podporo in vsem zaželel mnogo zabave in uspehov za naprej.

Šoli je prišel čestitat tudi vodja manjšinskega oddelka pri deželnem šolskem svetu Franz Wiegeler.

Eda Velik nova predsednica društva

SELE-KOT. – Odkar obstaja SPD v Selah-Kotu, ki se je po smrti enega najvidnejših aktivistov Hermana Velika poimenovalo po njem, je bil njegov predsednik Jurij Mak. Na občnem zboru prejšnji teden pa je po 28-letnem delovanju svojo vodilno vlogo v prid slovenski narodni skupnosti v tem koncu južne Koroške prepustil mlajšim. Na tem mestu ga je zdaj nadomestila Eda Velik, ki je v kratkem nagovoru predstavila svoja gledanja na potrebe kulturnega

dela v prihodnje, hkrati pa se je Juriju Maku zahvalila za njegovo požrtvovalnost.

V imenu Slovenske prosvetne zveze se je Maku zahvalil tudi dr. Vladimir Wakounig, ki je opozoril tudi na to, da so v Kotu vse doslej vztrajno in zavzeto skrbeli za izobraževanje prebivalstva. Med najbolj aktivne člane sodi poleg Maku vseskozi tudi Marta Velik, ki se prizadeva, da bi k izobrazbi in utrditvi zavesti ljudi prispevala tudi s razširjanjem literature.

400-letnica turističnega kraja

VRBA OB VRBSKEM JEZERU. – Najstarejši poletni turistični kraj v Avstriji, Vrba ob Vrbskem jezeru, bo v naslednjih dneh in tednih praznoval številne jubileje. Najpomembnejši je brez dvoma „400 let turizma, saj je bil pred štiristo leti položen temeljni kamen za prvo turistično zgradbo v Vrbi, za

„Schloßhotel“. Vrba letos z vrsto prireditvev praznuje tudi 200. obletnico pošte, 125. obletnico javnega kopaljšča, 25. obletnico „Filmske družbe Vrbsko jezero“ ter prvo obletnico novega kazina. Jubilejno poletje v Vrbi se bo začelo danes s srečanjem nekdanjih in sedanjih filmskih zvezd.

Vabilo Einladung

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu prireja v **nedeljo, dne 27. maja 1990, ob 14.30 uri v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu**

Der Schulgemeinschaftsausschuß am Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium für Slowenen in Klagenfurt veranstaltet am **Sonntag, dem 27. Mai um 14.30 Uhr im Festsaal des Gewerkschaftshauses in Klagenfurt eine**

šolsko akademijo pod geslom „GREMO V VES“

Schülerakademie unter dem Motto „DORFGESCHICHTE(N)“

Poleg raznih skupin Zvezne gimnazije in zvezne realne gimnazije za Slovence sodelujejo kot gostje kulturni ustvarjalci Katoliškega prosvetnega društva iz Šmihela in dijaki HTL iz Beljaka.

Neben verschiedenen Gruppen des BG und BRG für Slowenen wirken als Gäste auch Kulturschaffende des Katholischen Kulturvereins aus St. Michael und Schüler der HTL Villach mit.

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence

Der Schulgemeinschaftsausschuß am Bundesgymnasium u. Bundesrealgymnasium f. Slowenen

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku organizira LETOVANJE OTROK NA MORJU v času od 4. do 14. avgusta 1990 v Baški na otoku Krku. Cena znaša 1.700 šil. Prijave so možne do 25. maja 1990 na posojilnici v Pliberku.			
Sreda 23. 5. 19.00	dom prosvete v Tinjah	Mohorjeva založba predstavlja knjigo „DAS ZUSAMMENLEBEN VON MANN UND FRAU“ – dunajskega teologa dr. Andrea Hellerja, ki bo (ob 20. uri) predaval na isto temo	
Sreda 23. 5. 19.00	hotel Breznik v Pliberku	SREČANJE GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM IN GLASBENE ŠOLE RAVNE NA KOROŠKEM	Glasbena šola SPD Edinost
Sreda 23. 5.	Cankarjev dom v Ljubljani	PREDSTAVITEV KASETE „JURI MURI V AFRIKI“	KKZ, Mohorjeva
Četrtek 24. 5. 20.00	dom prosvete v Tinjah	KLAVIRSKI KONCERT nastopata: Margit Gastrager in Andreja Močilnik	Sodalitas
Četrtek 24. 5. 20.00	pri Tišlerju v Šentjanžu	IGRA DOMOV (F. Mitterer) gostuje igralska skupina SPD „Radiše“	SPD Šentjanž
Četrtek 24. 5. 10.30	gostilna Hafner v Zvabeku	OTROŠKI DAN – KULTURA Spored: zbiranje pri gostilni Hafner, pozdrav in predstavitev kasete „Juri Muri v Afriki“, 12.30 kulturni spored, 16.30 zaključek s skupnimi igrami.	
Četrtek 24. 5. 14.00	kulturni dom v Šentprimozu	10 LET KULTURNEGA DOMA „DANICA“ nastopajo: godba na pihala Šmihel, mlajši mladinski zbor, učenci glasbene šole, mešani pevski zbor, ansambel „Zmeda“ in MoPZ „Vinko Poljanec“ iz Škocjane.	SPD „Danica“
Petek 25. 5. 20.00	farna dvorana v Zel. Kapli	T.S. Eliot – UMOR V KATEDRALI – uprizorja: igralska skupina SPD „Zarja“, režija: Polde Cunder, scena: Valentin Oman, glasba: Gabriel Lipuš	SPD „Zarja“
Petek 25. 5. 20.00	farna dvorana v Selah	LEPOTA IN BOGASTVO NAŠIH NAREČIJ avtor knjige univ. asist. mag. Ludvik Karničar, uvodne besede: dv. sv. dr. Pavel Apovnik, sodeluje selski mešani zbor	KPD „Planina“
Nedelja 27. 5. 14.00	pri gostišču Juena v Cepičah	TEKMA KOSCEV – sodeluje: MoPZ „Franc Leder Lesičjak“ Ob slabem vremenu bo prireditev 3. junija.	SPD „Edinost“ Šteben
Četrtek 31. 5. 20.00	Mladinski dom, Mikschallee 4 Celovec	KONCERT SKUPINE PLEVEL (Gabriel Lipuš idr.)	SPZ
Sobota 2. 6. 20.30	v Želučah pri cerkvi	Mitterer: DOMOV (igra na prostem) – gostuje SPD „Radiše“	SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Sobota 16. 6. 20.30	Drabosnjakov dom na Kostonjah	DRABOSNJAKOV PASIJON – nastopajo: igranci iz Roža in z Gur, režija Franci Končan Nadaljnje predstave bodo: v nedeljo, 17. 6. ob 20.30, v soboto, 23. 6. ob 20.30. Predstave bodo na prostem. Ob slabem vremenu bodo preložene na 30. junij in 1. julij ob istem času.	KKZ IN SPD „Drabosnjak“

RAZSTAVE

Celovec

– Dom umetnikov – Zoran Mušič, risbe, akvareli, gvaži. – (do 24. 6.) – Pri Joklnu – Franz Sem, mešane tehnike – Mestna hiša
– Razstava dobitnikov natečaja Römerquelle (otvoritev 23. 5. ob 18.00).

Rožek

– Galerija Rožek – Christine De Pauli, slike (do 16. 6.).

Rešitev iz prejšnje številke

K	L	E	P	T	O	M	A	N
R	A	B	A	R	B	A	R	A
S	T	O	T	O	T	R	E	F
T	E	L	O	O	S	A	T	
A	N	I	S	O	K	I	L	A

LOTTO TOTO

6 šestic	3.333.333,-	9 dvanajstic	251.153,-
37 petic z dod. štev.	111.084,-	302 enajstic	3.742,-
694 petic	8.883,-	3.697 desetic	305,-
27.878 štiric	294,-	1 joker	4.877.983,-
394.774 trojk	26,-	nobene stave	

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 21. 5. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,45	12,05
za 1 angleški funt	£ 19,30	20,30
za 100 franc. frankov	f 204,50	214,50
za 100 ital. lir	Lit 0,935	0,985
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 811,00	835,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 617,50	635,50
za 100 nemških mark	DM 694,00	712,00

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan
Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

Pri tej gradbeni kompaniji sem docela pozabil, kakšno je poletje in jesen v svetu, ki ni več resničen. Vztrajal sem med krepkimi težaki, ki nikoli niso poznali ničesar drugega kot lopato, kramp, vrtno pištolo. Prišli pa so v to kotlarno od vsepovsod; vsem po vrsti je bilo to začasno delo – in tudi meni ni pomenilo nič več.

Svoji ženi in otrokom nisem napisal, kaj delam in kje. Bal sem se, da jih s tem ne bi prestrašil. V tem pač nisem bil drugačen od vseh drugih priseljencev, ki so

čakali v Kanadi na svoje družine.

Opisal pa sem to svoje delo za „Slogo“, v obliki nekakšne „izmišljene“ dogodbe iz preteklih dni. Zavil sem jo v besedno podobo, ki je pripovedovala smo o enem dnevu:

Ta dan smo imeli trdo delo. Podirali smo staro kotlarno. Varilci so rezali železne plošče in nam se je ves čas zdelo, da tehta vsak najmanjši košček najmanj tona. Okovane samokolnice so se podirale pod njimi in naše

roke so bile v pičli uri trde in negibne kot kovina, ki smo jo odvažali.

Pod streho je bilo pekleno vroče: ognjeni zublji varilcev so se sukali vsenaokrog. Zunaj, pred razpadajočo kotlarno, pa je bil mrz kot na Labradorju. Komaj smo zapeljali samokolnico skozi široka vrata, že so se nam razpotegnile trepalnice in brada v dolge bele sveče.

Prve ure so bile dolge. Pozneje nismo več mislili na čas. Paziti smo morali na zaporno kovino, ki je silila s samokolnic, lovili smo ravnotežje, preklinjali smo, seveda brez glasu, in podpirali neznanstvo težo z vsem telesom – še usta smo krivili v smeri, kamor smo stopali.

Mokri, premraženi in nalomljeni pod neusmiljeno težo smo odreveneli. Stopali smo kakor izgubljeni popotniki sredi večnega snega na planjavah. Zjutraj smo še vedeli, koliko nas je začelo

hoditi po tej poti, in to je bilo dobro, saj se zdaj ne bi mogli več prešteti. Vsakemu od nas se je tačas zdelo, da smo sami samcati v mrtvi beli preriji z veliko okorno samokolnico v rokah in s črnimi kovinskimi ploščami v očeh.

Kar nepričakovano smo obstali. Ko bi vedel, kdaj je to bilo! Samokolnice so nam padle iz rok in prek severnega sija med nami so se razlile prijaznejše barve. Prvič, odkar se je zmračilo, smo opazili, da je zunaj svetlo kot v mesečini in da je sneg na preriji bel in tih in prijazen.

Stali smo krog žarečih zubljev sredi prostrane

kotlarne brez kotlov – nekdo je ves čas hranil ta ogenj za nas! – in čakali na izplačilo. S srepim pogledom smo potem šteli denar, ki nam ga je stisnil v rokavice kontraktor. Zrinili smo ga nekam pod premočeno bundo.

Vsi hkrati smo se pognali na majhen zaprt tovornjak. Da, osem nas je bilo, ki smo ta dan delali v kotlarni. Toliko nas je zdaj čepelo na obeh straneh avtomobila in zmrzovalo. Čutili smo zbudljaje konic žvižgujočega vetra...

V lokalnem dnevniku za prvi december sem prebral: Vse kanadske poti vodijo skozi Manitobo.

(dalje prihodnjič)

Govorilne ure za naše kmete

Diplomirana inženirja Štefan Domej in Hanzi Mikl imata vsak torek redne govornice ure v

zadevah kmetijstva. Za pogovor sta na voljo od 9. do 12. ure v blagovnem oddelku Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, Rožanska cesta 85, telefon (0 463) 51-23-65-0.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV SLOVENIJA

TE DNI NA TELEVIZIJI

SR
23. 5.

9.05 Sinha Moca; 10.30 Zid Malapage; 14.20 Batman; 14.45 Vesoljska ladja Enterprise; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Dediščina Guldenburgovih; 21.00 Pogledi s strani; 21.10 Marleneken 1. del; 22.45 Kriminalka; 0.25 Aktualno; 1.15 Poročila; 1.20 Exlibris.

16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Obisk; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.30 Pomnenje; 23.30 Disputaciones; 0.30 Aktualno; 0.35 Exlibris.

9.00 Spored za otroke: Nana, mala opica, 3/4; 10.15 Moja poslednja sanja; 15.00 Žarišče; 15.30 Sova - Skrivni predal; 16.30 Dnevnik; 16.45 Mozaik; 18.05 Spored za otroke; Zlata ptica, V ozvezdju postelje; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ženski na strehi, švedski film; 21.50 Dnevnik; 22.55 Sova - Skrivni predal; 23.45 Videostrani.

Obisk

Sreda, 23. 5. 1990, TV A2, 20.15 - Film „Obisk“ je srhljivka prve vrste. Zrežirala ga je Cordula Trantow. Glavni vlogi igrata Judi Winter in Wolfgang Reichmann. Dobro situirana galeristka k sebi povabi prijatelja v želji, da z njim preživi lep večer. A situacija postane drugačna, ko se med vrati pojavi njena sestra dvojčica... Film priporočamo gledalcem z močnimi živci.

Kraljica Kristina - G. Garbo

Sobota, 26. 5. 1990, TV A2, 20.15 - Ta večer je posvečen spominu nepozabni božanski Greti Garbo, ki je pred kratkim umrla v Parizu. Film Kraljica Kristina je iz leta 1933, v katerem Greta Garbo igra življenje švedske kraljice Kristine (1626 - 1698), ki se je zaradi ljubezni do španskega poslanika odpovedala prestolu. Gretin filmski partner je John Gilbert. Film je zrežiral Rouben Mamoulian.

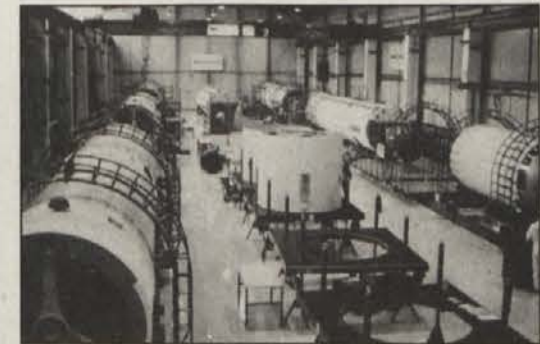
Retrospektiva slovenskega filma

Četrtek, 24. 5. 1990, TV LJ., 22.20 - Naslov filma je „Rdeči telefon“, delo Damijana Kozolca, ki je napisal tudi scenarij. V glavnih vlogah nastopajo Miran Šušteršič, Vinci Vogue - Anžlovar in Mira Bergin. Film sodi med moderne stvaritve slovenske filmske proizvodnje. Posnet je v črno-beli tehniki.

Tehnika: Sadovi veselja

Petek, 25. 5. 1990, TV A2, 20.15 - Odkar je leta 1961 poletel prvi Sputnik v vesolje, se je pričelo novo obdobje na področju tehnike. Danes je to ena izmed glavnih postavk proračunov veselil, ne le zaradi vojaških namenov, temveč zaradi industrije, ki se je razvila ob vesoljski tehniki. V filmski dokumentaciji bomo videli proizvodne hale za vesoljske rakete in satelite. Pri tem gre za najmodernejšo tehniko, ki stane tujdi ogromno denarja. Samo v Ameriki bodo za to porabili dva milijona šilingov. Avtor dokumentacije je Claus Mandl.

V
ČE
24. 5.

12.30 Sinha Moca; 15.00 Luč v temo specialno; 15.30 Spored za otroke; 17.40 X-Large; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Šport; 20.15 Komični ljudje; 22.00 Potovanje slik 1; 22.40 Ples 90; 0.10 Aktualno.

9.05 Trg in njegov čas; 10.45 Mahabharata - v 3 delih; 16.00 Moja najljubša melodija; 17.00 To je ostalo od dvojnega orla; 17.45 Šport; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Ljubezen, življenje, smrt; 20.15 Marleneken, 2. del; 22.20 Aktualno; 22.25 Boj za zeleno laguno; 0.20 Zapadno od Santa Feeja.

9.00 Spored za otroke: Grizli Adams, Šolska tv, Kulturna dediščina; 15.30 Sova - Skrivni predal; 16.30 Dnevnik; 16.45 Alpe-Jadran; 18.05 Spored za otroke: Ciciban, dober dan; Ovčar Hobo; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vnovič v Bridesheadu; 20.55 Tednik; 22.00 Dnevnik; 22.20 Usodni telefon, slov. film.

PE
25. 5.

9.05 Sinha Moca; 10.30 Boj za zeleno laguno; 13.55 Njen prvi rendezvous; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Derrick; 21.20 V časih kot tile; 22.10 Pogledi s strani; 0.20 Aktualno; 0.25 Zapadno od Santa Feeja; 0.50 Poročila.

16.10 Leksikon umetnikov; 16.30 Dream West - veliki sen; 17.15 Šport; 17.30 Čudežne podobe iz živalskega sveta; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Sad vesolja; 21.20 Compass; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Dekalog, štiri; 23.50 M.P. Flyngov cirkus.

9.00 Spored za otroke: Narodni parki: Tara II., Ptice na Kosovu, Vnovič v Bridesheadu; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 17.45 Čez tri gore; 18.15 Spored za otroke: Ku-ku, Poltrona expres, Noro, norejšje, norišnica; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.20 V učilnici zgodovine; 21.00 Zakon v Los Angelesu; 21.50 Dnevnik; 22.50 Smrt „prijateljstva“.

SO
26. 5.

9.05 Sinha Moca; 11.00 Dediščina Guldenburgovih; 14.10 Paradiž za živali; 14.25 Premiera; 15.40 Šport; 16.00 Spored za otroke; 18.30 Nogomet; 19.00 Kolo milijonov; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Jack the Ripper, 1. del; 21.50 Coogansov veliki bluf; 23.20 Aktualno; 23.25 Račun brez krčmarja; 1.15 Poročila.

15.00 Leksikon umetnikov; 16.00 Iz parlamenta; 17.00 Dokumentacija k operi Don Giovanni; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Kraljica Kristina; 21.50 Aktualno; 22.25 Benny Hill; 22.50 Težišče: Svet za vse; 0.55 Exlibris.

9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Lonček kuhaj, Ciciban, dober dan; Ku-ku, Alica v deželi risb, Ovčar Hobo; 12.30 Večerni gost, pon.; 13.15 Oči kritike, pon.; 15.40 Videogodba, pon.; 16.30 Dnevnik; 16.45 Čar poletja; 19.10 Risanka; 19.30 Kolo sreče; 19.59 Utrip; 20.30 Kolo sreče; 22.05 Dnevnik; 22.25 Greh; 23.10 Smrt lepote z naslovnice.

NE
27. 5.

9.05 Svet za vse; 9.50 Pozejdonovi vrtovi; 10.35 Obzornik; 11.00 Ura tiska; 14.00 Lightning - beli vranec; 15.30 Spored za otroke; 17.00 X-Large; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Don Giovanni; 23.20 J. Brahms: klavirski koncert; 0.15 Aktualno.

9.05 Kulturni obzornik; 10.30 Mladi godbeniki - dobrodošli na Dunaju; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Športno popoldne; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 20.15 Jack the Ripper; 21.55 Serie Rose, v 10 nadaljevanjih; 22.20 Poznate moje ženo; 0.00 Zapadno od Santa Feeja; 0.30 Poročila.

8.50 Otroška matineja: Živ, žav; Poltrona expres; Noro, norejšje, norišnica; 10.10 Greh; 11.00 'Alo, alo'; 13.25 Formula 1, 14.15 Prislunimo tišini; 16.30 Dnevnik; 17.30 Oklahoma Kid; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Balkan expres; 20.55 Zdravo; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova - Skrivni predal.

PO
28. 5.

9.05 Sinha Moca; 10.30 Kraljica Kristina; 14.20 Batman; 14.45 Vesoljska ladja Enterprise; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Hunter; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Marija se bori z angeli; 0.00 Zapadno od Santa Feeja; 0.25 Aktualno.

16.55 Leksikon umetnikov; 17.00 Šport; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradies; 21.50 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 23.10 Dunajski slavnostni tedni; 23.55 Aktualno.

9.00 Spored za otroke: Zgodbe, Slovenska glasbila, Utrip; 15.35 Sova - Skrivni predal; 16.30 Dnevnik; 16.45 Zdravo; 18.05 Videostrani; 18.10 Spored za otroke: Radovedni Taček, Alica v deželi risb; 19.00 Risanka; 19.15 Tv okno; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tv drama; 21.10 Osmi dan; 22.00 Dnevnik; 22.20 Operne zgodbe; 23.20 Sova - Skrivni predal.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Sreda, 23. 5.
Glasbena sreda
21.05-22
Srečanje mladih glasbenikov treh dežel

Četrtek, 24. 5.
6.30-7.00 in
18.10-18.30
Praznična (P. Zunder)

Petek, 25. 5.
Šmarnice iz Sel

Sobota, 26. 5.
Od pesmi do pesmi -
od srca do srca

Nedelja, 27. 5.
6.30-7.00
Dobro jutro na
Koroškem -
Duhovna misel (žpk.
F. Zergoi)

18.10-18.30 Dogodki in odmevi
Ponedeljek, 28. 5.
900 let Marija na Zilji
(A. Feinig)

Dober dan, Koroška

Spored za 27. 5. 1990, ob 13.00, TV A2
predvidoma z naslednjimi prispevki

- 10 let kulturnega doma SPD Danica
- Otroški dan v Žvabeku
- Slovenski študenti v Gradcu - med tradicijo in izzivom
- Šport: Sl. gimnazija na deželnem nogometnem finalu višjih šol

S koroškimi knjižnicami gre lahko samo še na boljše, saj so že dosegle svojo najnižjo raven. To je bridko spoznanje dneva knjižničarjev v prostoru Alpe-Jadran, ki je potekalo v Beljaku. Že same številke dokazujejo, da je koroško knjižničarstvo tako v avstrijskem kot tudi v alpejadranskem prostoru povsem repu, in to po prostorski raz-

Knjižnice na tleh

sežnosti knjižnic kot tudi glede na ponudbo in število izposoj. Samo na Koroškem se je to število znižalo pod eno knjigo na prebivalca (avstrijsko povprečje znaša vsaj še 1,63 knjige.

Prav zaradi tega je vodja

koroškega izobraževalnega referata dr. Willi Rainer podčrtal potrebo po meddržavnem sodelovanju v vprašanju kulture in izobraževanja, za Koroško pa je zahteval, da se je treba sistematično zgledeovati po mednarodnih standar-

dih ter tudi doseči prepotrebno združenje knjižnic na osnovi sodobne zakonodaje.

Za vse koroške knjižnice pa velja, da imajo premajhno in neustrezno izbiro, da ne morejo zadovoljevati potreb bralcev, še posebej pa to velja za posamezne občinske knjižnice, ki vse po vrsti doslej tudi niso pripravljene v ponudbo vključiti tudi knjige za sloven-

ske bralce. Prav te knjižnice pa bi morale uresničiti tudi idejo o mednarodnem sodelovanju. Tako bi lahko dvignile svojo raven in postale tudi bolj privlačne za prebivalstvo.

-ma

Slovenski vestnik
dvakrat tedensko

Za denar se potijo čez hribe

31. maja bo za Koroško gotovo najbolj zanimiva etapa: start bo na celovškem Novem trgu, potem pa bodo kolesarji kar trikrat prevozili progo, ki vodi skozi občine na severnem bregu Vrbskega jezera do Vrbe, nadalje pa skozi rožanske občine in vasi (glej karto) nazaj v Celovec. Dan za tem pa se bodo kolesarji zopet zbrali na startu v Celovcu, potem pa jih bo pot vodila mimo Baškega jezera v Ziljsko dolino, kjer se bodo s preizkušnjo v gorski vožnji na Pločah poslovili od Avstrije.

Kdo bo pokrtil stroške?

„Giro d'Italia“ predstavlja vrhunski kolesarski šport, saj udeleženci te druge največje kolesarske preizkušnje na svetu v 19 dneh opravijo kar 3.433 kilometrov preko ravnin in strmih hribov. Letos pa je nekaterim kolesarskim funkcionarjem uspelo to, o čemer so Korošci doslej lahko le sanjali: „Giro d'Italia“ bo dva dni potekal tudi po koroških ulicah in cestah.

REPORTAŽA ANDREJA MOHARJA

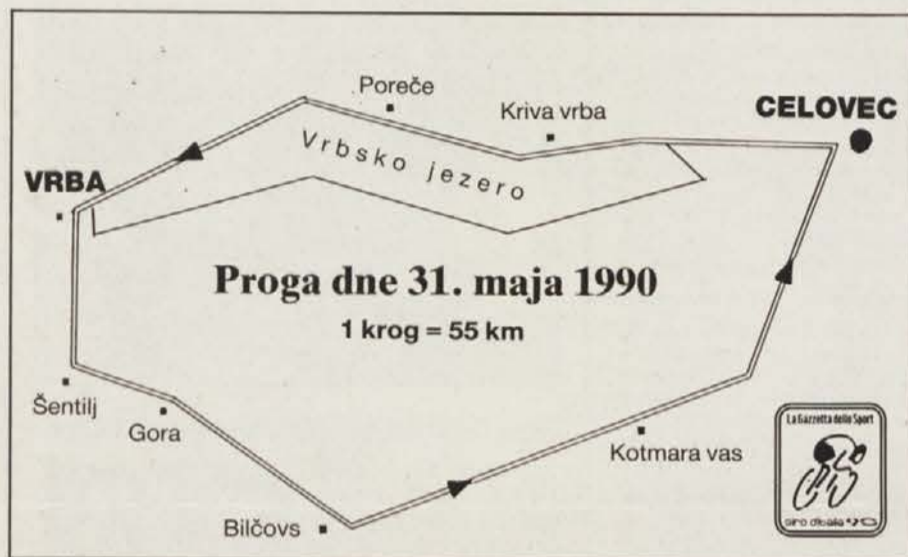
Povsem jasno je, da taka dirka tudi mnogo stane. Najboljši profesionalci sveta oziroma njihovi menedžerji zagotovo ne bi bili privolili v tak program, če ne bi imeli zagotovljenih tudi dohodkov. Pred-

sedniku koroške kolesarske zveze Norbertu Steinerju, ki je tudi glavni organizator koroških etap italijanskega kolesarskega spektakla, je sicer treba verjeti, ko pravi, da mu „Italijani zelo zaupajo, ko pa smo

tudi svetovno prvenstvo uspešno izvedli“, toda pri tem je že jasno, da so za ti dve etapi odprti vsaj 4 milijoni šilingov. Računica izgleda neka-ko takole: celoten proračun znaša 3,8 milijona šilingov. En milijon prispeva dežela, poldrugi milijon mesto Celovec, 600.000 šilingov občina Vrba, ki si od dirke pričakuje predvsem turistično reklamo, ostalo pa si bodo morali pridobiti od gospodarstva. Torej z okrepljeno propagando, s transparenti ob cestah, na informacijskem materialu, itd.

Šport in športniki torej povsem v službi ekonomske propagande... Največ od tega pa seveda pričakujejo turistični menedžerji, saj si zaradi neposrednih prenosov po svetu obetajo tudi dotok novih turistov. Prav v ta namen pa na primer mesto Celovec posveča veliko pozornosti tudi obrob- nemu programu: na Novem trgu bo oba večera dolgo v noč na sporedu „Giro-disko“, nastopili pa bodo tudi nekateri umetniki,...

... vse skupaj pa bo varovala tudi italijanska policija. Sploh se prav v tem skriva najhujša klofuta za sicer tako rado omenjano suverenost.

Poleg kolesarjev in njihovih spremljevalcev (tehnikov, menedžerjev,...) se bo na koroške ulice preselila tudi italijanska „Milizia stradale“ v uniformah in z vsemi pristojnostmi v času tekem. Torej šport tudi kot posrednik ali pripravljalec poti v skupno Evropo? Seveda, na račun samostojnosti in neodvisnosti...

Prav pri varnostnih ukrepih pa še dva pomembna podatka: poleg omenjene italijanske policije bo za varnost športnikov skrbelo še 872 koroških policajev in žandarjev. Ti naj bi zagotovili, da z nobene stranske poti ne bo mogel nihče na cesto,

po kateri bo potekala dirka za naslov prvaka „Giro d'Italia“. Prav tako bo 31. maja celotno cestno omrežje že od 8. ure zjutraj zaprto za vsakršen promet. Edini možni izjemi: požarna bramba ali rešilci. Toda tudi ti bodo morali v primeru, da se kaj zgodi v Kotmari vasi, tokrat priti iz Beljaka in ne iz bližnjega Celovca, ker za ves čas tekme velja sistem enosmernih cest. Kljub temu pa organizatorji računajo z velikim zanimanjem gledalcev, saj pričakujejo, da jih bo kar okrog 60.000 spremljalo najboljše kolesarje sveta na njihovih nekaj kilometrih po Koroški...

SŠZ četrta na turnirju na Opčinah

Ekipe Slovenske športne zveze je na 11. srečanju šahistov iz štirih sosednjih dežel (Slovenija, Italija, Madžarska in Koroška) na Opčinah v Italiji osvojila dobro četrto mesto. Zmagala je proti Piranu (5,5:2,5) Monostru (7:1) Trstu (4,5:3,5) in Kopru (6:2) izgubila pa proti prvouvrščenemu Tolminu (0,5:7,5), Novi Gorici (2,5:5,5) ter Ilirski Bistrici (2,5:5,5). Za SŠZ Celovec so igrali: Kovač, Stefaner (Šentvid), Müllereritsch, Joschi in Pepi Gallob (vsi Bekštanj) ter Alojz Gallob, Gorazd Živkovič, Ivko Ferm in Ivan Lukan. Zmagovalec turnirja je moštvo Iskre iz Tolmina (41,5 točke) pred Trstom (39,5), Novo Gorico (29), SŠZ Celovec (28,5), Piranom (28), Ilirsko Bistrico (27,5), Koprom (24) ter Monostrom (5,5). Turnir je vzorno organizirala ZSSDI iz Trsta.

Zapravljena zmaga – Tonči Blajs le nima zloma

S tako igro bi si bil SAK zaslužil zmago, toda kar po drugem zadetku slovenskih nogometašev, ko obramba še ni bila zbrana, je Trg ize-načil in osvojil točko. Kljub delitvi točk pa je treba reči, da je SAK minulo soboto v Trgu odigral svojo najboljšo tekmo letos, in to kljub temu, da je bil Tonči Blajs po grobem prekršku od zadaj poškodovan že v dvajseti minuti.

Ob tem pa je imel tudi srečo: najprej so se že bali, da ima zlomljeno nogo, toda po preiskavi v bolnici je bila diagnoza precej boljša: ima le bolečine v mečih, noge niti ni treba dati v mavco, po enem tednu pa bo spet lahko igral.

Tudi sicer je pri SAK že nekoliko bolj jasno, s katerimi igralci lahko računa tudi naslednje

leto. Za vratarja Milana Oražeta se poteguje avstrijski prvotigaš FC Tirol, pri katerem je že treniral.

Sekcijski vodja SAK Albin Waldhauser meni, da Oražetu te možnosti gotovo ne bi pre-

prečevali. Za Petra Sterna velja, da se očitno želi pridružiti ASV Celovec, medtem pa Hanser v zadnjih prvenstvenih tekmah le počiva in se namerava vestno pripraviti na naslednjo sezono: za SAK.

Med najboljšimi Miha Kreutz (desno)

NOGOMETNO OGLEDALO

Trg – SAK 2:2 (0:1)
Trg, 500 gledalcev, sodnik Benko (dober); **postava SAK:** Oraže; Kreutz, Stern, L. Sadjak, F. Sadjak; Čertov, Velik, Urank, M. Sadjak; Galo, Blajs (20. Florijančič). **Gola za SAK:** Velik (38.), Urank (70.).

Pliberk – Irschen 4:0 (2:0)
Pliberk, 200 gledalcev, sodnik Fischer (brez napak); **postava Pliberka:** Maček; Liesnig, Terčič (26. Urnik), Lopinsky (46. Wriesnig), Krausler; Dlopst, Wuntschek, Wölnl, Knauer; Pahoinig, Skof. **Goli za Pliberk:** Wiertersdorf – FC Šentvid 1:1, Mölltal – WAC 1:1, ATSV Wolfsberg – VSV/Beljak 4:1, Rapid Lienz – ATUS Borovlje 2:3, Breže – Klopinj 2:1.

Bilčovs – Treibach 0:2 (0:0)
Potok, 400 gledalcev, sodnik Kronlechner (dober); **postava Bilčovsa:** H. Schaunig; F. Quantschnig, Schlemitz, Partl, J. Kuess; Ogris (46. Krainer), Hobel, W. Kuess, G. Schaunig; Karlovčan, A. Quantschnig.

Dobrla vas – Mostič 0:0 (0:0)
Dobrla vas, 100 gledalcev, sodnik Mayerhofer (brez napak); **postava Dobrla vasi:** Hofstätter; Pasterk, Karel, Wegscheider, Opietnik; Mišič, Prosen, Jörg, Sientschnig; Appe, Lesjak. **Ostali rezultati:** ASV Celovec – Frantschach 4:1, Ruda – ASK Celovec 1:3, Žrelec – Žitara vas 4:0, Šentandraž – Liebenfels 0:5, Bad St. Leonhard – Vetrinj 2:0.

Rezultati 1. razreda D
Glabasnica – Galicija 0:1, Sele – Metlova 1:1, Železna Kapla – Šmihel 1:1, Grebinj – Šentpavel 0:0, Velikovec – Podkronos 7:0, Sinča vas – Reichenfels 1:0, Labot – Pokrče 1:4.

Koroška liga

1. WAC	23	12	9	2	40:15	33
2. Pliberk	23	13	4	6	38:20	30
3. Trg	23	12	6	5	30:18	30
4. SAK	23	8	13	2	24:14	29
5. Wiertersdorf	23	11	6	6	39:20	28
6. FC Šentvid	23	7	11	5	19:14	25
7. Breže	23	8	7	8	36:37	23
8. Rapid Lienz	23	8	6	9	38:35	22
9. Klopinj	23	7	7	9	29:39	21
10. VSV/Beljak	22	6	7	9	25:26	19
11. ATUS Bor.	23	6	7	10	28:36	19
12. Wolfsberg	23	7	4	12	27:39	18
13. Mölltal	23	6	4	13	18:35	16
14. Irschen	22	2	3	17	14:57	7

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	23	14	6	3	42:15	34
2. ASK Celovec	23	14	5	4	52:27	33
3. Liebenfels	23	13	7	3	43:21	33
4. Žrelec	23	13	4	6	47:18	30
5. Vetrinj	23	7	9	7	25:22	23
6. St. Leonhard	23	7	9	7	25:27	23
7. Mostič	23	8	7	8	26:30	23
8. Šentandraž	23	6	10	7	28:41	22
9. ASV Celovec	23	7	7	9	32:30	21
10. Bilčovs	23	4	12	7	25:29	20
11. Ruda	23	7	6	10	21:33	20
12. Žitara vas	23	5	9	9	18:33	19
13. Dobrla vas	23	2	7	14	15:41	11
14. Frantschach	23	3	4	16	21:53	10

Spodnja liga-zahod

1. Matrei	23	13	6	4	60:24	32
2. Lendorf	23	12	5	6	38:28	29
3. Brca	23	11	6	6	48:34	28
4. Trebinje	23	10	5	8	28:29	25
5. Baldramsdorf	23	10	3	10	45:41	23
6. Šmohor	23	8	7	8	38:38	23
7. Baško jezero	23	10	3	10	31:40	23
8. Landskron	23	8	6	9	28:26	22
9. Rožek	23	7	8	8	39:38	22
10. Šentjakob	23	7	8	8	39:38	22
11. Sachsenburg	23	9	3	11	36:52	21
12. Vernberk	23	6	6	11	31:41	18
13. Magdalen	23	6	6	11	30:43	18
14. Radenthein	23	6	5	12	32:50	17

1. razred D

1. Velikovec	22	19	2	1	78:11	40
2. Grebinj	22	15	5	2	39:13	35
3. Metlova	22	11	6	5	45:26	28
4. Šentpavel	23	8	9	6	33:30	25
5. Pokrče	23	10	3	10	38:31	23
6. Žel. Kapla	23	7	9	7	35:37	23
7. Galicija	22	9	3	10	36:46	21
8. Reichenfels	23	8	4	11	32:41	20
9. Podkronos	23	8	4	11	30:45	20
10. Labot	23	9	2	12	21:38	20
11. Glabasnica	22	6	7	9	38:42	19
12. Šmihel	22	7	3	12	21:28	17
13. Sinča vas	23	7	3	13	31:53	17
14. Sele	23	1	6	16	22:58	8